

DAGVLINDERS: TALUD A4 2009

KNNV afdeling Delfland

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

KNNV afdeling Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT
email: afdelingDelfland@knnv.nl
www.knnv.nl/afdelingDelfland

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Methode	3
Samenvatting resultaten	3
Conclusie	4
Aanbevelingen voor beheer	5
Lijst aangetroffen soorten 2008 - 2009	5
Jaarlijst dagvlinders	6

Copyright: KNNV afdeling Delfland, 2010

Referentie: Poot, Leo. *Dagvlinders: Talud A4 2009*, KNNV afdeling Delfland, 2010

Inleiding

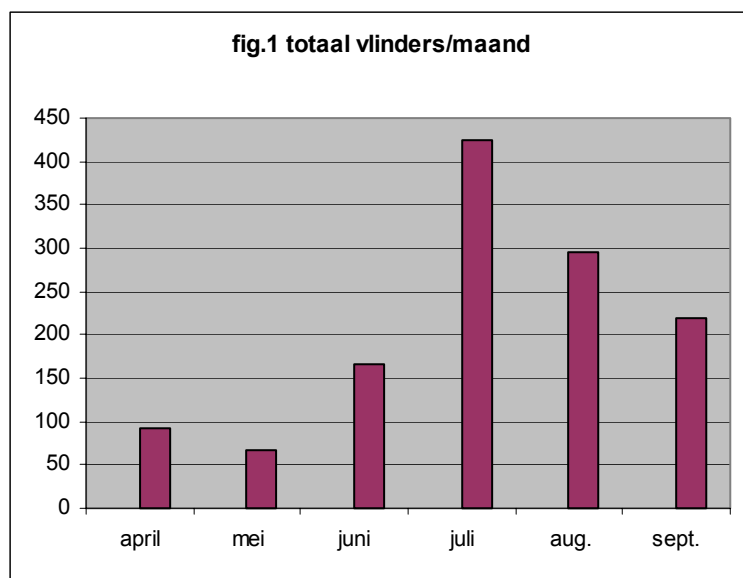
In de locatie Talud A4, gelegen tussen Kerkpolderweg en het nieuwe fietspad naast de golfbaan en strekkend van Gaag-aquaduct tot viaduct Kruithuisweg, werd afgelopen seizoen een monitoring gedaan van dagvlinders. Doel van het monitoren is een realistisch beeld te krijgen van de thans aanwezige vlinderpopulaties, de data worden doorgegeven aan verschillende instanties voor verwerking in de landelijke databases. Aan de beheerder van de locatie (Rijkswaterstaat) wordt een verslag gezonden ter kennisgeving hopende, dat de eventuele beheeradviezen en suggesties een uitvoering zullen krijgen ter verbetering van de vlinderstand en natuurwaarden in betreffende locatie. Uit tellingen in de jaren voor 2008 bleek al dat het een uitstekende locatie is met een redelijk stabiele flora met interessante diversiteit en omgeven door struiken en bomen en een aarden wal (geluidswal). Al deze factoren maken dat het een aantrekkelijke biotoop is voor o.a. dagvlinders.

Methode

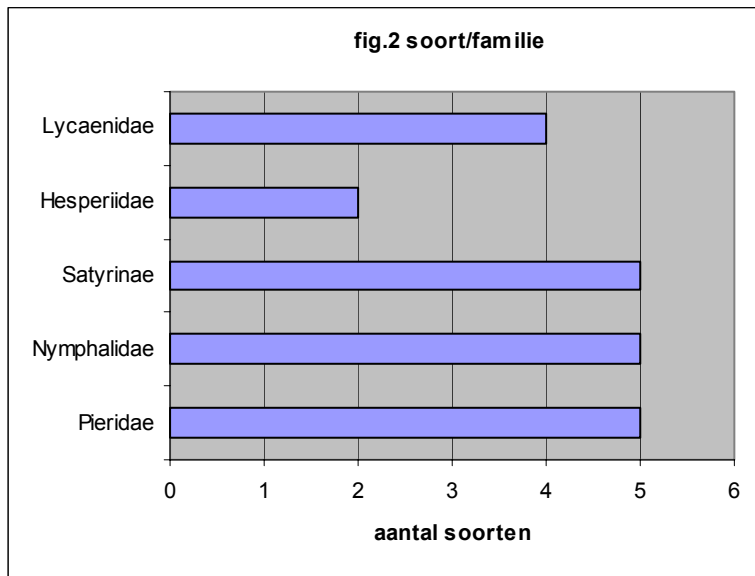
Het monitoren werd gedaan volgens de standaard monitoring voor dagvlinders. Hierbij worden in een denkbeeldige kooi van 5x5x5 meter alle vlinders geteld met vermelding van de soort. Incidenteel worden vlinders gevangen voor determinatie in geval van soorttwijfel en direct weer vrijgelaten. De intentie is om elke week in het vlinderseizoen, dat in 2009 liep van maart t/m oktober, bij zonnig weer en weinig wind, minder dan 5 Beaufort, te tellen. De telroutes lopen in de stroken langs de A4 (talud) en zijn ± 20 meter breed en 2x600 meter lang. De flora bestaat voor een groot deel uit grassen, distels, schermbloemigen, kruisbloemigen, klaversoorten, brandnetels en diverse kruiden. De route loopt langs secties met struiken en bomen w.o., sleedoorn, meidoorn, kornoelje, vlier, eik, berk, wilg, els en es.

Samenvatting/resultaten

Van april t/m september werden in totaal 1262 vlinders geteld, fig. 1.

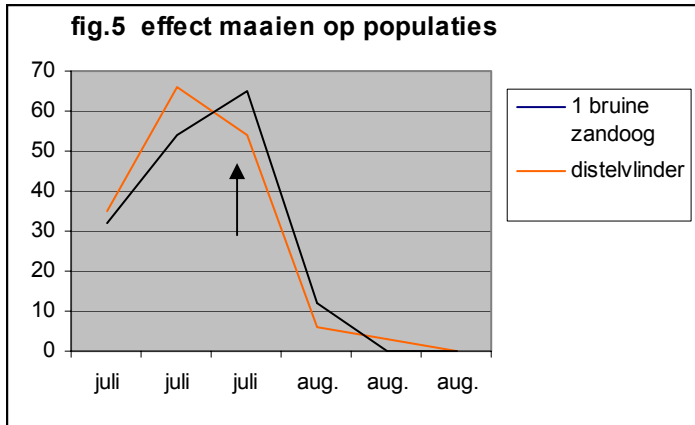
Er werden 5 families aangetroffen en 21 soorten, fig. 2.

Het talrijkst waren de bruine zandoogjes (Satyrinae) en distelvlinders (Nymphalidae) met 266 en 219 exemplaren fig. 3, maar ook hooibeestje en bont zandoogje hebben hier flinke populaties. Bij de Pieridae waren de kleine koolwitjes het talrijkst met 164 stuks en vielen de aantallen van klein geaderd en groot koolwitje toch wel tegen, fig. 4, wel telden we hier 11 luzernevlinders wat ook wel weer leuk was dit seizoen. Het icarusblauwtje voerde de lijst aan bij de Lycaenidae met 156 exemplaren, maar ook de kleine vuurvlinder is een stevige populatie gezien de 81 vlinders die werden waargenomen. Een eervolle vermelding is hier op zijn plaats voor het bruin blauwtje. Deze kwetsbare soort gedijt in deze locatie behoorlijk goed! Zie verder de jaarlijst voor de andere soorten.

Conclusie

Een goede locatie voor de dagvlinders met behoorlijke aantallen en 21 soorten, de biotoop bevat veel nectarplanten waarop de vlinders kunnen foerageren. Ook zijn er voldoende waardplanten aanwezig om de populaties die er nu huizen redelijk stabiel te houden. We zien dat het kwetsbare bruin blauwtje het behoorlijk goed doet hier, de waardplant zachte ooievaarsbek (*Geranium molle*) komt hier waarschijnlijk net genoeg voor om de populatie in stand te houden, maar ook andere *Geranium*soorten komen voor en het is niet ondenkbaar dat ze deze ook als waardplant gebruiken. De veel voorkomende klaversoorten hier laten zich vertalen in behoorlijke aantallen icarusblauwtjes. Een ieder jaar voorkomende aanslag op de populaties zijn de maaibeurten hier, vaak wordt er twee maal gemaaid en dat gebeurt op verschillende tijdstippen dus de ene keer is schadelijker dan de andere. Dit jaar werd er eind juli gemaaid wat in één klap 90% van de nectarplanten om zeep hielp. Vooral de uitbundige bloei van het Jacobskruiskruid heeft grote aantrekkingskracht op veel soorten, maar ja het maaien hé anders waren de aantallen vlinders nog veel hoger geweest dit jaar. Het effect laat zich het best vertalen bij de distelvlinders en bruine zandogen die na deze maaibeurt nauwelijks nog in deze locatie werden gezien (zie fig. 5). Een geluk is dat op het eind van de telroutes jonge aanplant staat waar de maaimachines niet goed bij kunnen, zodoende blijft er nog wat nectaraanbod bestaan. Hier werden ook de na de maaibeurt de vlinders gevonden, maar het blijft een probleem hier, jammer genoeg. Hoewel de resultaten zich niet laten vergelijken met 2008, daar er in dat jaar maar 1 maal per maand werd geteld, was het dit jaar wel een prima vlinderseizoen met 7 soorten meer als vorig seizoen (zie Lijst aangetroffen soorten 2008 – 2009)

Aanbevelingen beheer

Van zeer groot belang is hier het maaibeheer. Het probleem is dat de monitor er niet in is geslaagd de verantwoordelijke beheerder hiervoor te benaderen. De strook westelijk van de A4 wordt door RWS onderhouden maar de ooststrook, naast de Kerkpolderweg is niet duidelijk. Juist deze strook levert de meeste vlinders en dus daar is het een ramp. Vaak wordt gemaaid in de slechtste perioden voor de aanwezige populaties!!!! Als ze alleen de aarden geluidswal zouden maaien is het niet zo erg, dat is ook mijn voorstel i.v.m. de veiligheid voor het verkeer op de A4. De rest zou in juni en september moeten gebeuren en ook liefst nog gefaseerd. Als hier echt werk van gemaakt zou worden zou dit een enorme vooruitgang van soort en aantallen opleveren. In potentie is dit een zeer goede locatie met een zeer geschikte biotoop voor dagvlinders.

Lijst aangetroffen soorten 2008 – 2009

		2008	2009
Pieridae	citroenvlinder	x	
	groot koolwitje	x	
	klein koolwitje	x	
	klein geaderd witje	x	
Satyrinae			oranje luzernevl.
	bont zandoogje	x	
	bruin zandoogje	x	
	hooibeestje	x	
			argusvlinder
Nymphalidae			oranje zandoogje
	atalanta	x	
	dagpauwoog	x	
	kleine vos	x	
Lycaenidae			distelvlinder
			landkaartje
	boomblauwtje	x	
Hesperiidae	icarusblauwtje	x	
	kleine vuurvlinder	x	
			bruin blauwtje
			zwartsprietdikkopje

Bruine zandoog

Jaarlijst dagvlinders (37-15-13) 2009 (data gerelateerd aan 3 waarneemdata per maand)			
Familie/soort	Soort	Aantal	Waardplant
Pieridae			
citroenvlinder	Gonopteryx rhamni	1	sporkehout
groot koolwitje	Pieris brassicae	5	kruisbloemigen
klein geaderd witje	Pieris napi	22	kruisbloemigen
klein koolwitje	Pieris rapae	164	kruisbloemigen
or.luzernevlinder	Colius croceus	11	luzerne,wikke,klaver
Nymphalidae			
atalanta	Vanessa atalanta	9	brandnetels
dagpauwoog	Inachis io	18	grote brandnetel
distelvlinder	Vanessa cardui	219	composieten,distels
kleine vos	Aglais urticae	41	grote brandnetel
landkaartje	Araschnia levana	3	grote brandnetel
Satyrinae			
argusvlinder	Lasiommata megera	38	grassen
bont zandoogje	Pararge aegeria	98	grassen
bruin zandoogje	Maniola jurtina	266	grassen
hooibeestje	Coenonympha pamphilus	102	grassen
oranje zandoog	Pyronia tithonus	1	grassen
Hesperiidae			
groot dikkopje	Ochlodes faunus	2	grassen
zwartsprietdikkopje	Thymelicus lineola	1	grassen
Lycaenidae			
boomblauwtje	Celastrina argiolus	1	sporkehout,klimop
bruin blauwtje	Aricia agestis	23	zachte ooievaarsbek
icarusblauwtje	Polyommatus icarus	156	klaversoorten
kleine vuurvlinder	Lycaena phlaes	81	zuringsoorten
	Totaal	1262	

Dit verslag bevat de gegevens van een inventarisatie van dagvlinders in 2009 en aanbevelingen voor het beheer van het Talud A4 in Midden-Delfland opgesteld door Leo Poot.

De KNNV, de vereniging voor veldbiologie.

De KNNV opent je ogen en hart voor de natuur Met elkaar komen we op voor de belangen van die natuur.

